

Ἀπὸ χρονογράφημα.

«Ἐὖλο στὰ κορίτσια ὅταν δὲν ἐρίζοιοιούνται ἐμπρὸς εἰς τὸν πόθον μας».

Ἀπὸ εἰδησιν.

«Ἀνευρέθη πτώμα μεσήλικος ἀνδρὸς μὲ ἀποκεκομένην κεφαλὴν. Ἀγνώστον ἂν πρόκειται περὶ ἐγκλήματος ἢ αὐτοκτονίας».

Περιγραφή πυρκαϊᾶς.

«Ἐκαίοντο 50 δέματα, χωρὶς ἐν τῇ μεταξύ κανεῖς τῶν ν' ἀκούσῃ τὴν βάρειαν ὁσμὴν τῶν καιομένων ὑφασμάτων». Ὡστε ἔχομεν καὶ ὁσφρησιν τῶν ἡχῶν. Ἀναμένομεν ν' ἀναγνώσωμεν ὅτι ἡκούσθη τὸ φαντασμαγορικὸν θέαμα τῆς αἰθούσης.

Εἰς φιλολογικὸν ἄρθρον τοῦ ὁ ποιητῆς κ. Κ. Παλαμάς, γράφει τὰς ἐξῆς ποιητικὰς λέξεις:

Τὰ παρακατιανά, ἢ ἀγκαλιὰς τῶν μελλουμένων, αὐτοεξέτασμα, ἢ εὐκολότριφτη, ὁ στεφανωμός, ἢ ζωντάνια, ὁ ψ φος, τὰ ἐλλείμματα (= ἐλαττώματα). Τύφλα νᾶχῃ ὁ Ψυχάρης ὡς γλωσσολάστης.

Ἀπὸ κριτικὴν συναυλίας.

«Τὸ πρόγραμμα ἦτο εὐχάριστον χωρὶς νὰ κυράσῃ τοὺς ἀκροατάς». Καὶ τελειώνει ὡς ἐξῆς: «Τὸ κοινὸν εἶχεν ἐν μέρει κουρασθῇ».

Καὶ δύο τυπογραφικὰ λάθη ἀπὸ ἐφημερίδας.

«Διὰ τοῦ πιστοποιητικοῦ ὑγείας πρὸς σύναψιν γάμου ἐξασφαλίζεται ἡ ἀρμενικὴ συμβίωσις».

Δυστυχισμένοι Ἀρμένιοι!

Κάποιος ἐκθειάζων ἐν σύστημα οἰκοδομῆς γράφει ὅτι «τὸ ὑποβληθὲν σχέδιον ἦτο σοβαρὸν καὶ γελοῖον».

Ἦθελεν ὁ γράφων νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ ὡς ἀλλοῖον τῶν ἄλλων καὶ τὸ ἐγελοτοποίησεν ..

Ἀπὸ χρονογράφημα.

«...Τοὺς ἀσέλγους λύκους».

Καὶ παρακάτω:

«Τὸ βαλτοστέφανον τῆς ὑπονόμου».

Ἀπὸ περιγραφὴν θυέλλης.

«Κεραυνὸς κατέπεσεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἀτυχῶς οὐδὲν θῆμα ἐσημειώθη».

Ἀπὸ μίαν κριτικὴν σαλάταν κριτικολογίου.

Γράφει δι' ἑνα βιολιστὴν. «Εἶνε καθάλλα στὸ ὄργανό του» Ὡστε ἔχομεν καὶ ἐπιπλέον μουσικὴν.

Διὰ μίαν σύνθεσιν. «Εἶνε κατανοητικότητος ντοστογεφκιστικῆς».

Διὰ ἑνα πιανίσταν.

«Ἡ νότα τοῦ ἀποκαλυπτικῆ εἰς φινέσσαν καὶ ἀγγελικὴν ἀπλότητα. Ἡ κομφότης τοῦ, ὁ ψηλῆς περιωπῆς».

Νομίζει κανεῖς ὅτι περιγράφει ντάνσιγκ.

Ἀπὸ ποιητικόν(;) χρονογράφημα.

«Τὸ χέρι τοῦ χρόνου ἔσυρε τὸ βαρὺ σκοῦρο κρέπι στὰ ὡς χτῆς γελαστὰ γαλαζοοὐρανα. Ἐνας πέπλος θλίψης κάλυψε τὴ πλάση καὶ τὸ βουκοτερὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα... Τὰ κουρσεμένα κλόνια. Μία ἀνείπωτη μελαγχολία, ἕνας καρδιοσωσμός...»

Ἀνείπωτα, πράγματι, ἔλ' αὐτά, ποὺ φέρνουν καρδιοσωσμοὶ ἀνεπάντεχο, ποὺ γελᾷν ὡς καὶ τὰ γελαστὰ γαλαζοοὐρανα

Ο ΑΛΙΕΥΣ

ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΝ ΤΗΣ ΘΗΡΑΣ

(ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΟΥ)

Ὑπάρχουν ἀγεωγράφητοι—εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ποῖος δὲν εἶνε—ποὺ νομίζουν, βλέποντες τὰ δρομολόγια τῶν ἀτμοπλοίων, ὅτι ἡ Οἶα εἶνε νησίς, ἐνῶ εἶνε χωρίον τῆς Θήρας καὶ ὅτι Θήρα εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς νήσου, ἐνῶ πόλις μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν ὑπάρχει, διότι πρωτεύουσα εἶναι τὰ Φηρά.

Ἐξ ὧλων τῶν Κυκλάδων ἡ Θήρα εἶνε ἡ πλέον ἰδιορρυθμὸς, ἡ πλέον ἀπότομος, ἡ πλέον παρὰδοξος ὑπὸ ἔποινιν θεαματικότητος νήσος. Ἡ φαιστειογενὴς εἶνε κόκκινη ἀπὸ τὴν λάβαν καὶ λευκὴ ἀπὸ τὴν πορσελάνην. Βράχοι κορυμνῶδεις ἀλλαχοῦ καὶ ἀλλαχοῦ κομμένοι σὺν ἀπὸ μαχαίρι.

Ἡ Θήρα ἐν ἀρχῇ ἦτο κυκλοτερὴς τὸ σχῆμα καὶ πλήρης καλλονῶν νήσος, διὸ καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἀπεκαλεῖτο Στρογγύλη καὶ Καλλίστη. Ἀλλὰ κατόπιν ἐκρήξεως ἡφαιστείου, δισχίλια πρὸ Χριστοῦ ἔτη, κατεστράφη τὸ ἥμισυ, ἡ δὲ λάβα κατέκαυσεν ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς νήσου, ἀνερχομένους εἰς 70.000. Καὶ ἔκτοτε ἐγένεν ἡμισέληνος, ὃ δὲ κρατῆρ ἔμεινεν εἰς τὸ μέσον. Ἡ ἀποκοπὴ δὲν ἐγένε διὰ καταβυθίσεως,

ἀλλὰ δι' ἀνατινάξεως. Τῷ 196 π. Χ. ἀνεδύθη ἡ Παλαιὰ Καϋμένη, μετὰ Χριστὸν δὲ ἐγιναν ἀναδύσεις νέων νησίδων, τῆς Μικρᾶς καὶ τῆς Νέας Καϋμένης, τῇ δὲ 1866 ἀνεδύθη παρ' αὐτὰς ἄλλη νησίς, ἡ Ἀφρόδεσσα, παρὰ τὸν παλαιὸν κρατῆρα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ τότε Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'. Ἡ ἤδη ἀναδυθεῖσα γλωσσὶς, εἰς ἣν ἐδόθη τὸ ὄνομα Λάφνη, ἀπὸ τὴν ὀνομασίαν τοῦ πρώτου πολεμικοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον ἔσπευσε διὰ νὰ παράσχῃ βοήθειαν, ἐσφηνώθη μετὰ τῶν ἄλλων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποτελέσῃ ἐν σύνολον. Εἶνε δὲ ἐκτάσεως 1200 μέτρων. Ἐναντὶ τῆς Θήρας κεῖνται δύο νησίδες, ἡ Θηρασία καὶ τὸ Ἀσπρονησί. Σαντορίνη ὠνομάσθη διότι ὑπῆρχεν ἐπὶ νησίδος ἐκκλησιδίου, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀγίας Εἰρήνης. Οἱ ξένοι οἱ καταλαβόντες τὸ μέρος τὸ ἀπεκαλοῦν Σαντορίνη, ἐξ οὗ καὶ ἔμεινε τὸ ὄνομα. Θήρα δ' ὀνομάζεται, διότι Θήρας ἐκαλεῖτο ὁ βασιλεὺς, ὅστις τὴν κατέλαβε. Εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας σώζονται

τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Θήρας, ἣν ἀπεκάλυψε Γερμανὸς ἀρχαιολόγος.

Μεταξὺ Φηρῶν καὶ τῶν νησίδων, αἱ ὁποῖαι ἀνέδυσαν περιφλεγεῖς, πλέει τὸ ἀτμόπλοιο, τὸ ὁποῖον εἰς διῡσθημα εἴκοσι λεπτῶν ἀπὸ τὴν Οἶαν ἀγκυροβολεῖ εἰς τὸ ἐπίνειον τῶν Φηρῶν. Εἰς τὴν παραλίαν διακρίνω πληθυσμόν, ὃν κατόπιν προσεκτικωτέρας παρατηρήσεως ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἀποτελεῖται ἀπὸ ἑκατοντάδα ὄνων καὶ ἡμιόνων καὶ ἰσαριθμούς ὀνηλάτας. Διότι διὰ τὰ ἀνέλθῃ τις τὰς ἑκατοντάδας βαθμίδων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ ἀνηφορικὸς, ἐλικοειδὴς δρόμος, ὁ ὁδηγῶν εἰς τὴν πόλιν, ἡ ὁποία ὡς διάδημα στεφανώνει τὸν ἡφαιστειογενὴ βράχον, πρέπει νὰ προσφύγῃ εἰς τὰ ἀσφαλῆ βήματα τοῦ τετραπόδου. Τὰ Φηρὰ καίνται εἰς ὕψος 240 μέτρων, κάτωθεν δὲ χαίνει κρημνὸς κατακάθετος, ἀπὸ τὰ πλευρὰ τοῦ ὁποίου ἀπεσπάσθη ἑξαφανισθὲν τμήμα. Σωστὸ Παλαμῆδι, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ σκαλοπάτια ἐδῶ εἶνε ἀνακαυτωκώτερα, ἐκτάσεως τριῶν βημμάτων ἑκαστον. Ἡ ἄνοδος διαρκεῖ 25 λεπτά.

Ἀπὸ τὰ Φηρὰ φαίνεται ἐν ὅλῃ τοῦ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τὸ ἡφαίστειον. Θέαμα ἐκτυλίσσειται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, μεγαλοπρεπέστατον, μοναδικόν. Εἰς τὸ μέσον τῶν νησίδων ὑπάρχει θόλος ἀναδυθεὶς διὰ τῶν σχισμῶν καὶ ὀπῶν. Ἀνὰ σύντομα διαστήματα γίνεται καὶ μία ἐκρηξις. Πότε μαύρος καὶ πότε λευκὸς καπνὸς κατὰ περιστροφικὰς τολύπας ἀναθρόσκει, μὲ ἀναδιπλούμενα καὶ ἐκτυλισσόμενα νεφύδρια. Οἱ Θηραῖοι — καὶ ὄχι Θήριοι ὡς αὐτοκαλοῦνται, διότι εἶνε ἡμερώτατοι ἄνθρωποι — τὰ ὀνόμασαν ὡς ἐκ τοῦ σχήματος «κουνουπίδια».

Ἐκάστην ἐκρηξίν μύδρων, ὑδρατμῶν, τέφρας ἡ ὁποία ἐκτινάσσεται μέχρι τῶν Φηρῶν, συνοδεύει ἄγριος, παρατεταμένος κρότος. Οἱ κρότοι αὐτοί, ὡς οἱ κεραννοὶ ἐν ὄρᾳ θυέλλης, ὁμοιάζουσιν ἄλλοτε μὲ ἀστραπόβροντα μακρόθεν ἀκουόμενα, ἄλλοτε μὲ ἀτμομηχανῆς μηχανομύς, ἄλλοτε μὲ τὸν κρότον ὃν κάμνουν κάρρα ποῦ ἀδειάζουσιν πέτρες. Κρότοι συνεχεῖς σχεδόν, διαφόρου ἐνστάσεως, ἐμπνέοντες, ἰδίᾳ τὴν νύκτα, τὸν φόβον. Καὶ ἐν μέσῳ τῶν φαινομένων αὐτῶν μία ἀδιάκοπος ἐντοπισμένη μεγάλη πυρά, ὡς πυρκαϊὰ μόλις ἐκραγεῖσα, ἀπὸ τὰ ἐγκατα τῆς ὁποίας ἀναδίδονται ὑδρατμοὶ μετ' ἀερίων καὶ ἐκτινάσσονται λίθιδι πεπυρακτωμένοι, οἱ ὁποῖοι ἐπαναλίσπουν ἄλλοι μὲν εἰς τὸν κρατῆρα, ἄλλοι δ' ἐκσφενδονίζονται κατὰ διαφόρους διευθύνσεις εἰς τρόπον ὥστε νὰ νομίξῃ τις ὅτι ἀναφαίνεται νέον στόμιον πυρός.

Εἰς ἀρκετὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ στόμιον, φλόγες ὡς ν' ἀναδύουσιν ἀπὸ τὰ ἐγκατα τοῦ Ἄδου. Ὡς μία μεγάλη κάμινος φαίνεται τὸ κέντρον. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἡφαιστειον θὰ εἶδαν διὰ τὰ φαντασθῶν τὸν μέγαλοπρεπὲς τὸ χαλκῆϊστον τοῦ ἡφαιστίου ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ Ὀλύμπου. Ὁ θόλος ὑπολογίζεται εἰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα περίπου μέτρων. Ἡ θερμοκρασία τῆς λάβας ἣτις ἔχει πυρηνικὸν ὀξὺ καὶ ὁσμὴν διοξειδίου θείου, φθάνει μέχρι 900 βαθμῶν.

Τὸ ἡφαίστειον ἔχει παροξυσμούς μὲ ἔντονα φαινόμενα ἐκρήξεως καὶ ἐκχύσεως, συνεπιεῖ τῶν ὁποίων ἐγένετο προέλασις τῆς Β. Δ. γλώσσης, τῆς σχηματισθείσης ἐκ τῆς λάβας.

Εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς νέας προεκτάσεως φαίνονται ὡς λευκὰ νεφύδρια ὑδρατμοί, οἱ ὁποῖοι πυκνοὶ ἀναδίδονται. Ὁ ἄνεμος φέρει τὰ σύννεφα τοῦ καπνοῦ ἀντιθέτως τῆς πόλεως. Ὅταν ὅμως πνέει πρὸς αὐτὴν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστον· ὠθεῖ τὴν ὀμίχλην πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὅσον βραδυνάζῃ, τόσον ἡ φωτιὰ γίνεται περισσότερο ὁρατὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς. Εἶνε μεγαλειώδες τὸ θέαμα, ἀλλὰ καίφοβερόν διὰ τὴν ἀκοήν. Μία φαντασμαγορία τῆς φύσεως μὲ ἐκλάμψεις, καὶ ὁμοβροντίας, καὶ καπνόν. Ἡ φαντασία ὅσον τολμηρὰ καὶ ἂν εἶνε, δὲν εἶνε εὐκολον νὰ ἀναπαραστήσῃ τὴν ἐκρηξίν τοῦ ἡφαιστείου, τόσον ζωηρὰ ὅσον εἶνε εἰς τὴν πραγματικότητα. Καὶ εἶνε ἡ δρᾶσίς του ἀδιάκοπος, μὲ αὐξομειώσεις κανονικὰς σχεδόν, ὥσάν ὁ κρατὴρ νὰ εἶνε ἡ καρδιά, ἡ ὁποία μὲ τοὺς φλογόβόλους παλμούς της τὸ κρατεῖ εἰς τὴν ζωὴν.

Εἶχα τὸ εὐτύχημα νὰ παρακολουθῶ τὴν δρᾶσιν τοῦ ἡφαιστείου μὲ ἐν ἰσχυρὸν τηλεσκόπιον, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὸ μέγαρόν του — τὸ ὠραιότερον οἶκημα τῶν Φηρῶν — ὁ πολυεκατομμυριοῦχος κ. Γ. Σαρπάκης. Ὁ κρατὴρ φαίνεται ἐν ὅλῃ τῇ ἐκτάσει του καὶ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ. Ἡ ἀπόστασις τοῦ κρατῆρος ἀπὸ τὴν παραλίαν τῶν Φηρῶν εἶνε 200 μέτρα. Οἱ εἰδικοί ἀπεσταλμένοι τοῦ Ὑπουργείου κατῳρῶσαν πρὸ τίνος, ὅτε τὸ ἡφαίστειον ἦτο εἰς τὴν μεγαλειέταν του ὕψους, περίπου εἰς τὸ ἥμισυ, νὰ πλησιάζουσιν μέχρις ἀποστάσεως 80 μέτρων.

Πόσον θὰ διαρκέσῃ ἡ ἐνέργεια τοῦ ἡφαιστείου; Ἄδηνον. Ἥμπορεῖ καὶ ἐπὶ ἔτη, ἂν κρίνωμεν ἐκ τῆς προηγηθείσης κατὰ τὸ 1866 ἐκρήξεως τοῦ κρατῆρος Γεωργίου Α'. Τὸ ἡφαίστειον τότε ἦτο ἐν ἐνεργείᾳ ἐπὶ πέντε ἔτη καὶ ἐπὶ τρία κατόπιν ἐν ὑφέσει. Ὡστε ἂς ὀπλισθοῦν μὲ ὑπομονὴν οἱ κάτοικοι, μολονότι ἔχουν τόσον συνειθίσαι, ὥστε δὲν κάμνει πλέον εἰς αὐτοὺς ἐντύπωσιν τὸ ἡφαίστειον. Καὶ ὅταν ἀκόμη ἀνεφάνῃ, εἰς τὴν μεγαλειέταν του δηλαδὴ ἔντασιν, δὲν ἀνησύχησαν καὶ πολύ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὁμολογῶ ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἤθελα, ὑπάρχοντος τοῦ ἡφαιστείου, νὰ εἶμαι κάτοικος τῆς Θήρας. Πέντε ὥρας ἔμεινα καὶ ἡσθάνθην τὰ νεῦρά μου δονούμενα· αἱ βρονταὶ ἰδίως ἐκαῖναι μὲ ἐκράτουν εἰς διηνεκῆ ἡνυσχυάν. Μία ἀδιάκοπος ἀπειλὴ ἂν ὄχι ἄμεσος τῆς ζωῆς, τῆς ἡσυχίας ὅμως ἐντονωτάτη.

Ὅταν ἀπέπλευσεν τὴν νύκτα τὸ ἀτμόπλοιο ἐφαίνετο ὡς ἐν τεράστιον πυροτέχνημα, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ σκότος ἐλάμβανε σχῆμα φαντασμαγορικόν. Ἀπομακρυνόμεθα [καὶ ὁλονὲν ἐσμικρύνετο ἕως ὅτου ἐφάνῃ πλέον ὡς μετέωρον...

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ